România 2035 Audit european și juridic

30 septembrie 2026

Concluzia și domeniul verificării

Programul poate păstra arhitectura și ambiția de reformă după integrarea condițiilor europene și a corecțiilor juridice prezentate aici. Auditul acoperă cele 41 de inițiative, documentele curente de publicare, prioritățile UE și principalele familii de obligații relevante. Nu este o certificare că România a transpus sau îndeplinit întregul acquis și nu substituie controlul viitoarelor proiecte de lege, contracte sau bugete.

Recomandările specifice de țară din 2026, Raportul privind statul de drept, EIR și Digital Decade sunt folosite ca diagnostic și priorități. Dreptul UE și angajamentele de finanțare sunt verificate separat. Programele și modificările încă propuse nu sunt tratate drept obligații în vigoare sau surse certe. Starea exactă a fiecărui infringement și transpuneri necesită dosarul oficial și confirmarea ministerului; acest punct rămâne deschis până la inventarul operațional.

Prioritățile europene și integrarea în program

Prioritate	Capitole	Integrare
Consolidare fiscală și echitate	6–9	Plafoane UE, pensii și salarii, VAT/CIT gaps, costarea investițiilor
Continuitatea reformelor și fondurilor	5	Închidere PNRR, păstrarea reformelor, coeziune eligibilă
Investiții, inovare și administrație	2–4, 12, 18–20, 33, 39–41	R&D multianual, SOE, proiecte mature, consultare, mediu și transport
Energie accesibilă și reziliență	24–29	Rețea, flexibilitate, interconectare, renovare și încălzire curată
Competențe și participare	13–18	Acces rural, dizabilitate, educație timpurie, competențe de bază și adulți
Sărăcie, sănătate și îngrijire	9, 13, 14, 21, 23	Protecție eficace, prevenție, medicină primară, LTC și acces la locuire
Priorități europene transversale	3, 16, 32, 35–41	Piață unică, competitivitate, climă/natură, securitate, migrație, democrație

Modificările de fond și compatibilitatea cu nevoile publice

Programul include obligațiile europene în reformele existente, cu registru public, responsabil, termen și dovadă. Dreptul obligatoriu, condițiile finanțării, recomandările și propunerile sunt separate. Obligațiile scadente se remediază imediat; programul de 100 de zile nu prelungește termenele legale.

Facturile mai mici se leagă de renovare, încălzire curată și mobilitate accesibilă; apa, pădurile și natura protejează agricultura și sănătatea. Accesul copiilor vulnerabili, al persoanelor cu dizabilități și al comunităților rurale este urmărit prin serviciile existente. Migrația și azilul au circuit legal distinct de întoarcerea diasporei.

Fiscal Lock respectă traiectoria europeană de cheltuieli nete. PNRR este urmărit pentru închidere și continuitatea angajamentelor existente, fără presupunerea unor granturi noi după termen. Ministerul Finanțelor verifică sursa și costul recurent, iar Consiliul Fiscal oferă evaluare independentă.

Implementarea păstrează autonomia universitară și locală, proprietatea, independența justiției, protecția datelor și concurența. Regula 60/40 se aplică veniturilor eligibile din programe viitoare în condiții legale stabilite înainte de finanțare. Niciun termen accelerat nu suspendă evaluarea de mediu sau drepturile publicului. Remunerația legală a inventatorului precede distribuția soldului eligibil 60/40.

Nu se presupune acordul întregii populații. Pentru fiecare intervenție se testează accesul, venitul disponibil, costul firmei și distribuția regională, prin consultare și date. Opțiunile naționale rămân deschise unde legea permite; obligația minimă europeană nu poate fi eliminată prin preferință politică. Se evită suprapunerea de agenții și programe și se păstrează cele 60 de transferuri inter-sistem.

Registrul european și termenele de implementare

Inventar inițial de domenii pentru verificare la 30 septembrie 2026. Acesta nu declară îndeplinită transpunerea sau închise dosarele României. Registrul operațional extinde fiecare rând la act, articol, status, responsabil, termen legal, remediere, cost și probă verificabilă. Ministerul sectorial validează detaliul; MIPE coordonează angajamentele de finanțare și MJ verifică instrumentul juridic.

Domeniu și capitole	Statut	Responsabil și bază	Termen și acțiune
Fiscal / EDP 6, 7, 9	Obligație legală	MF Consiliul 8.07.2025; Regulamentul 2024/1263	2027–2030: 4,6%; 4,4%; 4,2%; 4,0% cheltuieli nete
PNRR / RRF 5 și toate finanțările	Lege și condiții de finanțare	MIPE / ministere Regulamentul 2021/241 și decizia RO actuală	31.08.2026 jaloane; verificare închidere și nereversare
Semestru european 6, 7, 19, 27, 13–17, 21	Recomandare	MF / coordonatori Recomandarea C/2026/3936 din 10.07.2026	Recomandări; plan de răspuns și raportare
Identitate și servicii digitale 3, 4, 16	Obligație legală	ADR / SGG eIDAS 2024/1183; SDG; Interoperable Europe	Portofel UE până la sfârșit 2026; restul pe act
AI 3, 8, 17, 21, 37	Obligație legală	Autorități competente AI Act și modificările Omnibus în vigoare	Transparență 2.08.2026; Anexa III 2.12.2027; Anexa I 2.08.2028
Cyber și reziliență fizică 3, 36, 37	Obligație legală	DNSC / MAI / sectoare NIS2; CER; CRA 2024/2847; DORA în domeniul său	CRA raportare 11.09.2026; obligații principale 11.12.2027
Date și servicii online 3, 10, 17, 21, 37	Obligație legală	ANSPDCP / autorități GDPR; DSA; norme consumatori	Continuu; evaluare înaintea accesului sau achiziției
Clădiri și solar 23, 24, 26	Obligație legală	MDLPA / Energie EPBD 2024/1275; RED III	Transpunere EPBD 29.05.2026; plan final renovare 31.12.2026; solar etapizat

Domeniu și capitole	Statut	Responsabil și bază	Termen și acțiune
Energie și climă 27, 28, 29, 41	Obligație legală	Energie / MMAP PNIESC; ESR; LULUCF; RED; EED; metan	Ținte naționale și raportare pe act; tranziție justă
ETS2 și protecție socială 9, 24, 25, 28	Obligație legală	MMAP / MIPE / MF ETS modificat; Regulamentul SCF 2023/955	ETS2 operațional 2028; plan și cofinanțare SCF de verificat
Apă 30, 32, 40	Obligație legală	MMAP / operatori Water Framework; Drinking Water; Floods; Wastewater	Termene specifice, inclusiv obligații scadente; fără amânare prin studiu
Natură și păduri 29, 30, 32, 34, 40	Obligație legală	MMAP / MADR Habitate; Păsări; Natura 2000; NRR 2024/1991	Proiect plan restaurare 1.09.2026; verificare depunere și remediere
Trasabilitate EUDR 30, 31, 40	Obligație legală	MMAP / Vamă / MADR EUDR 2023/1115 și modificări aplicabile	30.12.2026 / 30.06.2027 după operator; produse noi 30.12.2027
Aer și industrie 28, 29, 34, 40, 41	Obligație legală	MMAP / autorități Air Quality; NEC; IED; Seveso; REACH; zgomot	Standarde actuale plus transpuneri și etape viitoare de validat
Deșeuri și circularitate 31, 34, 40, 41	Obligație legală	MMAP / UAT / producători Waste Framework; Landfill; PPWR; fluxuri specifice	Ținte și derogări legale pe flux; costuri operare și enforcement
Agricultură și alimente 30, 31	Obligație legală	MADR / ANSVSA PAC RO; nitrați; pesticide; alimente; animale; UTP	Calendar PAC și obligații continue pe activitate
Transport 24, 25, 31, 39	Obligație legală	Transport / UAT TEN-T 2024/1679; AFIR; siguranță; pasageri	Coridoare și standarde pe etapă, tip de rețea și mod
Muncă și accesibilitate 7, 13–18, 22–24	Obligație legală	Muncă / Educație Egalitate; transparență salarială; muncă –viață; accesibilitate	Transpuneri și obligații după act și operator
Copii și incluziune 13–17, 21, 23	Lege și recomandări	Muncă / Educație / MS Garanția pentru copii; Pilon social; acces și nediscriminare	Recomandări distincte de drepturi obligatorii; rezultate costate
Sănătate 21	Lege și recomandări	MS / CNAS EHDS 2025/327; îngrijire transfrontalieră; dispozitive; One Health	EHDS aplicare 2027; faze majore 2029 și 2031
Migrație și frontieră 16, 36	Obligație legală	MAI / IGI Pactul migrație și azil; Schengen; drepturi fundamentale	Pact aplicabil din 12.06.2026; implementare și capacitate

Domeniu și capitole	Statut	Responsabil și bază	Termen și acțiune
Stat de drept și mass-media 35, 38	Lege și recomandări	MJ / Parlament / autorități Raport 2026; EMFA; anti-SLAPP; avertizori	Separare recomandări de obligații legale și dosare în curs
Achiziții și ajutor de stat Toate schemele	Obligație legală	MF / autorități / CC TFUE 107–109; directive achiziții; regulamente ajutor	Înainte de lansare/contract/plată; notificare sau exceptare validă
Vamă și comerț 11, 12, 31, 41	Obligație legală	Vamă / ANAF / Economie Union Customs Code; CBAM; sancțiuni; AML	CBAM definitiv 1.01.2026; obligații după produs și prag
Industrie și apărare 19, 29, 36, 41	Lege și condiții de finanțare	Economie / Apărare CRMA; NZIA; SAFE; EDF; EDIP; export control	Eligibilitate și termene pe instrument; SAFE cu datorie
Uniune economică și euro 6, 41	Obligație legală	MF / BNR Tratate și criterii de convergență; piață unică	Pregătire legală și ERM II conform criteriilor, fără dată impusă
Fonduri și audit 5, 19, 33, 36, 41	Lege și condiții de finanțare	MIPE / MF / autorități CPR; programe; OLAF/EPPO; condiții contractuale	Cofinanțare, achiziții, DNSH unde cerut, audit și recuperare

Fiecare înregistrare primește status: obligație în vigoare, obligație cu aplicare etapizată, condiție de finanțare, recomandare sau propunere. Termenele UE și actele consolidate se reverifică la proiectare, adoptare și lansare; statutul unui infringement se stabilește din dosarul oficial, nu dintr-un articol de presă.

Cadrul de constituționalitate și implementare legală

Ierarhia și competența

Fiecare măsură respectă Constituția, dreptul UE aplicabil și tratatele privind drepturile omului. Art. 148 guvernează îndeplinirea obligațiilor UE. Registrul indică actul și articolul în forma în vigoare, autoritatea competentă și jurisprudența relevantă; o recomandare nu devine obligație doar prin includerea în program.

Instrumentul legal

MJ și juriștii ministerului validează instrumentul: act administrativ în competența existentă, HG pentru executarea legii, ordonanță în limitele abilitării, lege ordinară sau organică după art. 73. OUG cere situație extraordinară reală, imposibilitatea amânării și motivare, în limitele art. 115; calendarul de 100 de zile nu este temei de urgență.

Fișa juridică și bugetară

Înainte de lansare se publică pentru fiecare inițiativă: norme de modificat, competență, avize și consultări obligatorii, impact asupra drepturilor și egalității, cost în anii 1–5 și pe ciclul de viață, personal, mentenanță, cofinanțare și sursă certă. MF verifică cheltuielile nete, deficitul și datoria. Costurile neestimate nu reprezintă spațiu fiscal. Se disting angajarea politică, depunerea proiectului și intrarea legală în vigoare.

Drepturi și tranziție

Se verifică neretroactivitatea, proprietatea, autonomia universitară și locală, libertatea academică, drepturile de muncă, viața privată și accesul la instanță. Restrângerea drepturilor trebuie să treacă art. 53, unde este aplicabil, și

testele UE. Sancțiunile sunt prevăzute de lege, individualizate și contestabile. Datele sensibile cer temei și evaluare distincte; nu există acces general prin simpla conectare tehnică.

Instituții independente

PM Delivery și consiliul coaliției nu substituie Parlamentul, CSM, instanțele, BNR, Consiliul Fiscal, regulatorii sau Curtea de Conturi. Auditul de performanță executiv nu înlocuiește controlul prevăzut la art. 140. Pentru justiție nu se folosesc indicatori care cer soluții individuale sau condamnări. CCR exercită controlul numai prin procedurile constituționale, nu aprobă consultativ fiecare proiect.

Piața și banii europeni

Fiecare schemă verifică achizițiile, concesiunile, concurența, ajutorul de stat, cumulul, beneficiarul real, condițiile de grant, DNSH unde este cerut și evitarea dublei finanțări. Notificarea sau exceptarea trebuie documentată înainte de plată. Termenul intern și ținta de pilot nu suspendă dreptul UE sau drepturile terților.

Participare și aplicare

Legea nr. 24/2000 și Legea nr. 52/2003, în forma aplicabilă, guvernează tehnica legislativă și transparența. Se publică alternativele, distribuția beneficiilor și costurilor, răspunsul la consultare și tranziția. Termenele legale au prioritate față de secvențiere; o obligație scadentă este remediată fără a aștepta cercetarea sau pilotul. MJ și ministerul sectorial reverifică textul final și hotărârile CCR/CJUE înainte de adoptare.

Corecții constituționale și juridice aplicate

Buget și Consiliul Fiscal art. 137–139, 148

Fiscal Lock respectă prioritar traiectoria de cheltuieli nete stabilită de Consiliu în procedura de deficit excesiv, planul fiscal-structural și regulile naționale. Reducerile de taxe sunt incluse în testul european relevant. Regula două treimi pentru deficit și maximum o treime pentru beneficii nu creează spațiu peste plafon. MF întocmește certificatul; Consiliul Fiscal emite evaluarea independentă, fără a înlocui decizia Guvernului și Parlamentului. Pregătirea pentru euro urmărește convergența și independența BNR, fără dată arbitrară.

Formalizare și sancțiuni art. 15, 16, 21, 53, 139

Plățile de 500, 1.000 și 2.000 lei reprezintă mecanismul propus de înlocuire a sancțiunilor administrative eligibile pentru intrarea în legalitate. Impozitele legal datorate rămân exigibile, cu declarare simplificată și eșalonare în condițiile legii. Nu se instituie amnistie penală sau ștergere automată de TVA ori rețineri. Dublarea amenzii după fereastră cere modificare legală expresă, limite proporționale, criterii de individualizare și contestație.

Autonomie universitară art. 32 alin. (6)

Obiectivul de aproximativ 30% muncă interdisciplinară la master/doctorat se aplică prin decizii academice și standarde de acreditare, cu echivalențe potrivite domeniului. Autonomia universitară prevăzută la art. 32 alin. (6) rămâne garantată; ministerul nu prescrie unilateral curricula sau credite doctorale. Finanțarea poate recompensa rezultate documentate, respectând libertatea academică, cercetarea fundamentală și integritatea științifică.

IP și regula 60/40 art. 15, 32, 44; Legea 83/2014

Regula 60% național și 40% universitate privește venitul net eligibil al viitoarelor programe publice cu condiții legale clare convenite înainte de finanțare. Nu transferă retroactiv IP sau venituri deja dobândite și nu încalcă obligațiile granturilor, ale partenerilor ori drepturile inventatorilor. Activele și contractele existente se tratează potrivit legii sau prin acord valid. Legislația și acordurile păstrează autonomia universitară și remunerația contributorilor. Remunerația legală a inventatorilor se rezervă și se plătește înaintea împărțirii soldului eligibil 60/40; pentru cazurile art. 11 din Legea nr. 83/2014 se respectă minimum 30% din venitul definit de lege. Contractele nu reduc acest minimum prin calcularea lui doar asupra cotei universității.

Autorizare accelerată art. 35, 44; EIA, Habitate

Ținta de 14 zile privește numai dosare complete și categorii standard eligibile după modificarea legală necesară. Nu reduce termene obligatorii pentru evaluarea impactului, Natura 2000, patrimoniu, consultare sau siguranță și nu creează aprobare tacită pentru proiecte cu risc. Locuirea și clădirile noi respectă EPBD, accesibilitatea și siguranța; oferta privată se completează cu intervenții costate pentru supraaglomerare, locuire socială și persoane fără adăpost.

Active publice și reinvestire art. 44, 120, 136, 138

Bunurile din domeniul public sunt inalienabile. Vânzarea cere regim juridic care o permite; trecerea în domeniul privat nu este automată și trebuie justificată legal prin încetarea uzului sau interesului public, unde este permisă. Încasările respectă titularul, creditorii, acționarii, granturile și bugetele locale înainte de reinvestirea eligibilă în R&D. Concesiunea și închirierea rămân alternative; venitul unic nu acoperă cheltuieli permanente.

Justiție și integritate art. 124–134

Evaluarea legilor justiției se face cu CSM, magistrați și instituțiile competente, fără instrucțiuni asupra dosarelor sau ținte de condamnări. Se consolidează garanțiile pentru procurori și poliția judiciară și capacitatea de investigare legală a corupției în justiție. Declarațiile de avere, conflictele, avertizorii și lobbyingul respectă eficacitatea și protecția datelor. Predictibilitatea legislativă, consultarea efectivă și accesul la informații sunt rezultate urmărite, nu formalități.

Consiliu de coaliție și numiri art. 69, 85, 103, 107, 109

Consiliul coaliției coordonează exclusiv politic. Acordul său nu poate impune mandat parlamentar, numi direct miniștri sau controla autorități independente. Reforma democratică include independența editorială și guvernanța legală a mass-mediei publice, transparența proprietății și a publicității de stat conform EMFA, protecții anti-SLAPP și participarea societății civile. Acreditarea instituțiilor de drepturi ale omului se urmărește conform Principiilor de la Paris, cu independență reală.

Condiții încă necesare înainte de aplicare

Fiecare minister trebuie să valideze inventarul complet de acte și dosare, nu doar domeniile din acest raport. Pachetul legislativ necesită articole exacte, avize, consultare și analiza jurisprudenței în vigoare. Planul nu are încă un buget consolidat cost pe cost pentru toate inițiativele; de aceea implementarea și extinderea rămân condiționate de fișa fiscală aprobată. Alegerea mecanismului social/climatic, a regulilor de vot ale coaliției și a contractelor IP trebuie finalizată prin procedura competentă.

După aceste corecții, obiectivele pot fi urmărite în cadrul constituțional existent; niciuna dintre condițiile adăugate nu solicită modificarea Constituției. Aceasta este o concluzie de proiectare condiționată, nu o garanție asupra oricărui text legislativ ulterior. Orice schimbare electorală sau instituțională care ar cere revizuire urmează separat art. 150–152.

Surse oficiale și data verificării

Verificare la 30 septembrie 2026 UTC. Sursele de mai jos susțin auditul de politică și cadrul juridic. Înainte de adoptarea unui act, ministerul competent verifică din nou textul consolidat și orice modificare ulterioară.

Constituția României republicată / Constitution
https://legislatie.just.ro/Public/FormaPrintabila/00000G0CLS5H2O3H8WS2Q0KMRGZN20AC

Recomandarea Consiliului C/2026/3936 / Council recommendation
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32026H03936

Procedura de deficit excesiv / Excessive deficit procedure
https://www.consilium.europa.eu/en/policies/excessive-deficit-procedure/

PNRR România / Romania RRF plan
https://reforms-investments.ec.europa.eu/recovery-and-resilience-facility-1/country-pages/romanias-recovery-and-resilience-plan_en

Semestrul european România / European Semester Romania
https://reforms-investments.ec.europa.eu/european-semester-your-country/european-semester-documents-romania_en

Raportul privind statul de drept 2026 / Rule of Law report
https://commission.europa.eu/document/download/3aab2482-4772-4579-bdf0-03f5a93a5a95_en?filename=Country+chapter+-+Romania+-+EN.pdf

Environmental Implementation Review Romania 2025
https://environment.ec.europa.eu/publications/2025-environmental-implementation-review-country-report-romania_en

Digital Decade Romania 2026
https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/factpages/romanias-2026-digital-decade-country-report

AI Omnibus calendar
https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/ai-omnibus-enters-force

Cyber Resilience Act
https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/cra-summary

European Digital Identity
https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-regulation

National Building Renovation Plans
https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-performance-buildings/national-building-renovation-plans_en

EPBD transposition
https://energy.ec.europa.eu/news/commission-calls-eu-countries-transpose-reinforced-rules-energy-performance-buildings-2026-07-15_en

Nature Restoration Regulation
https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/nature-restoration-regulation_en

ETS2
https://climate.ec.europa.eu/areas-action/carbon-markets/ets2-buildings-road-transport-and-additional-sectors_en

Migration and Asylum Pact application
https://home-affairs.ec.europa.eu/news/new-migration-and-asylum-rules-enter-application-what-changing-2026-06-12_en

EUDR current scope and dates
https://environment.ec.europa.eu/news/commission-updates-product-scope-and-tools-support-eudr-2026-07-13_en

CBAM definitive regime
https://taxation-customs.ec.europa.eu/carbon-border-adjustment-mechanism/cbam-definitive-regime_en

European Health Data Space
https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/european-health-data-space-regulation-ehds_en

SAFE
https://www.consilium.europa.eu/en/policies/safe/

EDIP
https://www.consilium.europa.eu/en/policies/defence-industry-programme/

VAT rates
https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation/vat/vat-directive/vat-rates_en

Price Indication Directive
https://commission.europa.eu/law/law-topic/consumer-protection-law/unfair-commercial-practices-and-price-indication/price-indication-directive_en

Legea nr. 83/2014 privind invențiile de serviciu
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/159316

Legea nr. 24/2000
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/118116

Legea nr. 52/2003
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/41571

Legea nr. 69/2010 actualizată / Fiscal responsibility
https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/307816

Competitiveness Compass
https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/competitiveness-compass_en

EU Preparedness
https://commission.europa.eu/topics/preparedness_en